

Beslutsunderlag

Styrelsen 2021-09-23

Beslutspunkt 11

Diariernr SLK: MKN-2020-19175

Handläggare: Sebastian Örjenfelt, Energiingenjör

Telefon: 031-368 53 11

E-post: Sebastian.orjenfelt@higab.se

Remissvar - Göteborgs Stads energiplan 2022–2030

Förslag till beslut

I styrelsen för Higab AB:

1. Att tillstyrka remissvaret till Göteborgs Stads energiplan 2022–2030
2. Att besluten förklaras omedelbart justerade.

Sammanfattning

Göteborgs Stad håller för närvarande (April 2021) på att ta fram *Göteborgs Stads Energiplan 2022–2030* som är ett av kommunens styrande dokument. Syftet med Energiplanen är att driva på genomförandet av åtgärder som dels leder till att kommunen kan ha en trygg och säker energiförsörjning, dels till att tre specifika delmål i *Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030* [1] uppnås. Energiplanen blir också en gemensam utgångspunkt som visar riktningen för Göteborgs Stads arbete med energifrågor.

Higab och Älvstranden Utveckling valt att svara på Energiplanen tillsammans. Energiplanen har granskats, främst utifrån de båda bolagens roller som fastighetsägare men Älvstranden Utveckling har även utgått ifrån sitt uppdrag att förverkliga Vision Älvstaden då detta lyfts fram som ett av de styrande dokumenten i energiplanen. Svaret är styrelsebehandlat av Higab. Hos Älvstranden Utveckling har styrelsen informerats om svaret.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Positiv påverkan: Utifrån ett ekonomiskt perspektiv bedöms Energiplanen ge god avkastning på investerat kapital om väl planerade energieffektiviseringsplaner genomförs i varje bolag och förvaltning.

Negativ påverkan: Utifrån ett ekonomiskt perspektiv bedöms arbetet som programmet pekar på öka de direkta kostnaderna. Exempelvis utbilda och informera våra kunder om stadens målsättning. För detta uppdrag har vi inga resurser i dagsläget.

Bedömning ur ekologisk dimension

Positiv påverkan: Utifrån ett ekologiskt perspektiv bedöms Energiplanen att den kommer att bidra till att minska fotavtrycket.

Negativ påverkan: Vi ser inga negativa påverkningar.

Bedömning ur social dimension

Positiv påverkan: Vi ser möjligheten till att få in människor som står långt från arbetsmarknaden då det saknas resurser för att uppnå målen.

Negativ påverkan: Ingen framträdande negativ påverkan bedöms i den sociala dimensionen.

Övrigt

Sammanfattningsvis görs bedömningen att programmet bidrar positivt till måluppfyllelse av FN:s globala mål nr 7 hållbar energi, 11 hållbara städer och samhällen, 12 konsumtion och produktion, 13 bekämpa klimatförändringarna.

Bilagor

1. Bilaga 1 - Remissvar **Göteborgs Stads energiplan 2022–2030**
2. Bilaga 2 - Ger detaljerade synpunkter
3. Bilaga 3 - Uppskattade kostnader för åtgärder som kräver utökad ekonomisk ram

Expediering

Stadsledningskontoret

Ärendet

Higabs styrelse har fått i uppdrag att svara på remiss ” **Göteborgs Stads Energiplan 2022–2030**”.

Beskrivning av ärendet

Remissvar på Göteborgs Stads energiplan 2022–2030

Remissvaret svarar på hur Higab AB och Älvstranden AB ser på:

- De positiva effekterna av att ta ett helhetsgrepp på stadens energiomställning.
- Saknaden av en exergiplan där man väger in en kvalitetsfaktor i energibegreppet.
- Saknaden av en gemensam energiplan för staden där alla bidrar på ett klokt sätt så att inte ”alla ska göra allt”.
- Saknaden av den ekonomiska analysen av vem som har incitamentet.

Higab använder den remissmall (bilaga 2) som stadsledningskontoret bifogat remissutskicket för remissvaret.

Sammanfattande bedömning

Många av åtgärderna i energiplanen handlar om utredningar och analyser. Vi hade gärna sett en tydligare plan för det operativa genomförandet. Vi saknar även ett nationalekonomiskt perspektiv i planen, om den ska leda i riktning mot de uppsatta målen. Ska planen leda till ett genomförande och en framdrift så behöver detta arbete resursättas och organiseras på ett klokt sätt så att det inte blir en suboptimering i staden där alla ska göra allt, och sprider både resurser och investeringar på olika insatser, istället för att ta ett samlat grepp och se över samordningsvinsterna kring ett energisystem.

Göteborgs Stads energiplan 2022–2030 (Dnr MKN-2020-19175)

Göteborgs Stads remiss angående stadens energiplan 2022-2030 har Higab och Älvstranden Utveckling valt att svara på tillsammans. Detta på grund av att Älvstranden Utveckling i dokumentet inte pekats ut som en remissinstans trots att många av åtgärderna berör bolaget i lika hög grad som de berör Higab. Energiplanen har granskats, främst utifrån de båda bolagens roller som fastighetsägare men Älvstranden Utveckling har även utgått ifrån sitt uppdrag att förverkliga Vision Älvstaden då detta lyfts fram som ett av de styrande dokumenten i energiplanen. Svaret är styrelsebehandlat av Higab. Hos Älvstranden Utveckling har styrelsen informerats om svaret.

1. Vilka övergripande synpunkter har ni på energiplanens innehåll och struktur?

Higab och Älvstranden Utveckling anser att energiplanen är väldigt ambitiös och har stor möjlighet att leda staden aktörer i rätt riktning för att minska energianvändningen i bostäder och lokaler, producera energi av enbart förnybara källor samt minska klimatpåverkan från transporter. Men det krävs mycket av stadens aktörer om målen ska nås, både i form av investeringar och personella resurser.

De finns övergripande en tydlig struktur i energiplanen kring vad som ska göras och vem som ska göra vad från stadens sida. Älvstranden Utveckling har dock inte blivit utpekad som genomförare av någon av åtgärder i energiplanen. Detta trots att Älvstrandenkoncernen är fastighetsägare till 354 000 kvm uthyrningsbar yta och drygt 60 fastigheter. Bolaget är dessutom det enda bolag i staden som i sitt ägardirektiv har uppdrag att förverkliga Vision Älvstaden, som pekas ut som ett styrdokument i energiplanen. Kring detta ser vi gärna ett förtydligande i energiplanen om det finns en önskan att även Älvstrandenkoncernen ska bidra i genomförandet av de åtgärder där Higab redan är utpekad.

Många av åtgärderna i energiplanen handlar om utredningar och analyser. Vi hade gärna sett ett större genomförandeperspektiv i planen om den ska leda i riktning mot de uppsatta målen. Men ska planen leda till ett genomförande och en framdrift så behöver detta arbete resursättas och organiseras på ett klokt sätt så att det inte blir en suboptimering i staden där alla ska göra allt, och sprider både resurser och investeringar på olika insatser, istället för att ta ett samlat grepp och se över samordningsvinsterna kring ett energisystem.

I bilaga 3 så har vi försökt att illustrera kostnaderna för respektive bolag, men det vi saknar i energiplanen är ett ekonomiskt kapitel som belyser och analyserar drivkrafterna kring ett genomförande av energiplanen. Det måste finnas incitament för alla inblandade att driva på utvecklingen. Utan en sådan analys så kommer planen bli svår att genomföra.

Vi hade gärna sett att energiplanen kompletterades med en energiplan, så som andra kommuner gjort, så att det blir tydligt att de åtgärder som staden ska genomföra även har en kvalitetsfaktor med sig, där el-åtgärder bör prioriteras före värmesatsningar.

I energiplanen har Göteborgs Stad använt sig av en primärenergifaktor på 0,7 för fjärrvärme vilket är den nationella faktorn. Det är önskvärt att Göteborg istället använder sig av den faktor som är lokal i Göteborg, då detta kan göra stor skillnad i hur vi driver mot de uppsatta målen. Som det är nu så förstår vi inte riktigt valet av primärenergifaktorn för Sverige. Denna fråga berör även fjärrkyla och el.

2. Vilka detaljerade synpunkter har ni på åtgärderna?

Se svaret i bilaga 2. Higab och Älvstranden Utveckling har bara valt att fräst kommentera de åtgärder där Higab har ett åtagande och/eller där vi anser att Älvstranden Utveckling borde ha ett åtagande. Nedan har vi dock valt att kommentera en åtgärd, där ingen av bolagen är utpekade men där vi anser att det finns en utvecklingspotential.

1.3 Göteborg Energi AB ska starta ett projekt för att pröva en flexibilitetsmarknad för el i Göteborg. Vi ser att det hade varit fördelaktigt om åtgärden inte bara handlat om el, utan även en flexibilitetsmarknad för fjärrvärme och fjärrkyla.

3. Vilka ser ni som de mest avgörande faktorerna för att planen ska leda till handling?

De mest avgörande faktorerna är att åtgärder är realistiska både utifrån största möjliga nytta och också ur ett ekonomiskt perspektiv. Exempelvis har Älvstranden Utveckling har ett uppdrag att avyttra sina fastigheter på sikt, och där måste hela tiden göras en avvägning av vilka investeringar som är rimliga att göra när i tiden så att det inte omkullkastar bolagets ekonomi eller den framtida affären.

En annan avgörande faktor är att det tillskjuts resurser för ett genomförande. Idag är inte våra organisationer fullt riggade för detta uppdrag, då både Higab och Älvstranden Utveckling har ett fastighetsuppdrag som handlar om förvaltning och drift. Vi har många mål och uppdrag som ska genomföras, som också kräver prioriteringar och resurser, så ska energiplanen verkligen göra skillnad så behöver vi samordna oss bättre i staden, jobba systematiskt och se över hur vi använder stadens samlande resurser på bästa sätt.

4. Vilka övriga åtgärder kommer ni att genomföra som planen bör kompletteras med, och vad bedömer ni att dessa kommer att kosta er att genomföra?

5. Uppskatta era kostnader för de åtgärder ni ska bidra till att genomföra enligt energiplanen.

Se bilaga 3, flik 3A för Higab och flik 3B för Älvstranden Utveckling. Då bolagen har helt separat ekonomi så bedömer vi det viktigt att redovisa de uppskattade kostnaderna separat.

6. Vilka behov kan ni se och exempel på åtgärder som behöver genomföras i samarbete mellan olika förvaltningar och bolag, (utöver de åtgärder er egen nämnd eller styrelse behöver genomföra, se fråga 4). Vilka utmaningar finns idag för att få till ett sådant samarbete?

Det behövs en samordnande kraft i staden kring energifrågan, så att inte alla bolag och förvaltningar på egen hand ska behöva göra alla utredningar och analyser på egen hand, vilket både kommer vara resurs- och tidskrävande. Vi tror att det finns stora samordningsvinster kring energisystemet, kring prioriteringar och lärande.

I förverkligandet av Vision Älvstaden så är det av yttersta vikt att det sker ett nära samarbete mellan bl.a. Älvstranden Utveckling och Göteborg Energi så att staden i utvecklingen av olika projekt har med energifrågan redan i tidigt skede för att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för framtidens energisystem med integrerade lösningar som bidrar till en hållbar Älvstad, där det ska vara självklart att dela energi, lagra energi och där all energi är förnyelsebar.

7. Har ni några övriga synpunkter på energiplanen?

Se över hänvisningar till figurer. I stort sett samtliga hänvisar är till fel figur.

Bilaga 2, remiss Göteborgs Stads energiplan 2022-2030

Åtgärdsrubrik	Synpunkter per åtgärd
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	<p>2.1 Utredda potentialen för energieffektivisering i hela det egna fastighetsbeståndet Det behövs ett större perspektiv än bara en teknisk utredning här, där flera aspekter behöver adderas och det behöver landa in i en förvaltning och ett affärsperspektiv för att få till ett genomförande. Som åtgärden är skriven nu så är vi rädd att den kan stanna vid en utredning och det vi måste få till är ett genomförande.</p> <p>2.2 Byta ut belysning till energieffektiva alternativ En bra åtgärd som relativt enkelt kan bidra till stor nytta, både till minskad energiförbrukning, men även bättre inomhusklimat. Vi tror dock att detta måste ske på ett systematiskt sätt, och det är viktigt att förstå att det finns svåra gränsdragningar mellan hyresgäst och fastighetsägare i denna fråga.</p> <p>2.3 Se över fastigheternas styr- och reglersystem samt se över utvecklingspotentialen Vi undrar om detta leder till någon nytta. Det är en luddig formulering som om det stannar vid att se över något inte kommer göra någon skillnad. Förslagsvis skulle man istället kunna fokusera på att ta fram en strategi som i sin tur leder till ett genomförande.</p> <p>2.4 Utredda potentialen för att nyttja ytor mer effektivt samt samverka med hyresgäster kring effektiv ytanvändning Givetvis bör alla ytor användas på ett effektivt sätt, men vi förstår inte riktigt vart man vill komma med denna åtgärd kopplat till ett energiperspektiv. Detta behöver tydliggöras. Handlar det om att ytor ska samnyttjas på olika tider på dygnet eller vad tänker man är effekten av denna åtgärd? Här behöver man även förstå incitament för en fastighetsägare och eventuellt även hur skattelagstiftningen fungerar.</p> <p>2.7 Vid nybyggnation göra en analys av solavskärmning Higab gör redan detta vid all nyproduktion. Det vi dock ser skulle göra skillnad är om det även kunde göras i det befintliga beståndet och då inte avgränsas till en</p>

	<p>solavskärmning utan se över vilka metoder och tekniker som skulle kunna reducera solinstrålningen i en fastighet.</p> <p>2.8 Analys av energieffektivisering vid större underhåll Föreslår att åtgärden ändras till att ”vid allt underhåll bör fastighetsägaren överväga energieffektiviseringsåtgärder. Vid större underhållsprojekt bör en LCC-analys göras.” På detta sätt får vi med ett naturligt övervägande om åtgärder i alla projekt.</p> <p>2.9 Arbeta med beteendeförändringar hos hyresgäster Både Higab och Älvstranden Utveckling har testat gröna hyresavtal men utan större effekt. Vi ser därför inte att det är framgångsväg för oss för miljömässigt hållbara fastigheter. Vi tror dock på ständigt en dialog med våra hyresgäster kring förvaltning och driften av fastigheterna, och det kommer vi självklart fortsätta med. Dock är vi inte några experter på beteendeförändringar och för att åtgärden ska få effekt så är det viktigt att veta vad som förväntas av oss då är en viktigt aspekt att arbeta med.</p>
4. Förnybar el	<p>4.1 Upprätta en solenergiplan Vi tror att staden behöver ta ett större perspektiv när det gäller solenergi, och inte bara låsa oss fast vid hur detta ska göras utan att det handlar om att hitta de mest optimala lösningarna. Ibland är det på tak, i andra fall på marken.</p> <p>4.5 Vid takreivering gör en kostnadskalkyl för solpaneler Även denna åtgärd bör breddas och handla om energisystemet i stort och inte bara en taklösning.</p>
6. Förnybar och återvunnen kyla	<p>6.2 Välja fjärrkyla i första hand Det är svårt att alltid ha fjärrkyla som första handsval, då det är många aspekter som måste vägas in i ett sådant beslut, inte minst det ekonomiska.</p>
7. Energieffektiva och fossilfria resor och transporter	<p>7.5 Användarvänliga cykelparkeringar En viktig och relativ enkel åtgärd som har många positiva effekter.</p>
8. Utökad tillgång till laddplatser och fossilfria bränslen	<p>8.1 Säkerställa tillgången till laddplatser för lätta fordon Detta görs redan. Som fastighetsägare så arbetar både Higab och Älvstranden Utveckling i nära dialog med Parkeringsbolaget för att hela tiden utöka antalet laddplatser i våra P-hus och på våra parkeringsplatser.</p>

8.2 Använda laddstationer som samnyttjas

Detta görs redan där det är möjligt.

INSTRUKTIONER:

- Ange en uppskattad kostnad för respektive åtgärd (gör egen uppskattning) i **miljoner kr**
 - Om fler än en aktör ska genomföra åtgärden - ange bara era egna kostnader
- Välj ett av följande alternativ för varje åtgärd (se följebrev för förklaringar):
 - Inom ram
 - Inom ram med konsekvenser
 - Utökad ram
- Det är viktigt att ni anger kostnad för varje åtgärd (även de som hanteras inom ram) - om ni är osäkra, gör en rimlig bedömning givet förutsättningarna
- Eventuella övriga upplysningar (t.ex. kring osäkerheter) kan lämnas under "Fritt fält"
- För kostnader av utredningskaraktär anges endast kostnaden för själva utredningen under "Investering". Under "Fritt fält" anger ni kostnader för åtgärder utredningen kan tänkas föreslå (fler än en kan anges)
- Vid frågor, tveka inte att kontakta Alvin Hillmerson vid Miljöförvaltningen: alvin.hillmerson@mijo.goteborg.se / 031-368 38 06

Higab AB

Summa, per period									Summa, totalt
0,00	6,00	5,00	25,00	0,00	2,00	2,00	2,00	11,00	53,00

Rubrik	Nr.	Åtgärd (de åtgärder ni ska skatta är förivrida)	Hur hantera? (välj ett alternativ)	Investering (miljoner kronor)				Drift, exklusive kapitalkostnader (miljoner kronor)				Summa, per åtgärd	Fritt fält (valfria kommentarer)	
				År 2022	År 2023	År 2024	År 2025-2030	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024			År 2025-2030
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.1	Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg Energi AB, Göteborgs Hamn, Higab, idrott- och föreningsnämnden, kretslopp- och vattenmyndigheten, Lieberg AB, lokalnämnden och Renova AB ska utreda potentialen för energieffektivisering i hela det egna fastighetsbeståndet och utöver det fastställa ett mål för energieffektivisering i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram och en tillhörande energieffektiviseringsplan för att nå målet.	Inom ram med konsekvenser		1,00				2,00	2,00	2,00	10,00	17,00	Nyanställning av två stycken energirådgivare/informatörer som kan arbeta med HIGABs kunder.
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.2	Alla styrelser och nämnder ska byta ut belysning i sina fastigheter som inte är energieffektiva till energieffektiva alternativ, till exempel LED-belysning.	Inom ram										0,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.3	Alla fastighetsägande styrelser och nämnder ska se över sina fastigheters styr- och regleringssystem och säkerställa att de är rätt inställda. Samtidigt ska utvecklingspotentialen av dessa system ses över vad gäller styrning av till exempel belysning och ventilationssystem. Denna potential ska tas vara på i bolagens och nämndernas energieffektiviseringsplaner.	Inom ram										0,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.4	Förvaltnings AB Framtiden, Higab och lokalnämnden ska utreda potentialen för att utnyttja fastighetsstyr effektivare i befintligt fastighetsbestånd. Att agera på denna potential ska vara en del av bolagens och nämndernas strategier för energieffektivisering. Higab och lokalnämnden ska samverka med sina hyresgäster för att främja effektiv användande av styr.	Inom ram										0,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.7	Alla byggnadsstyrelser och nämnder ska vid nybyggnation utföra en kostnads- och energibesparingsanalys för användande av solavskärmning för att sänka behovet av kylning under varma dagar.	Inom ram										0,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.8	Alla fastighetsägande styrelser och nämnder ska vid planering av större underhållsåtgärder på en befintlig fastighet även genomföra en analys över energieffektivisering. Möjligheten att utföra energibesparande åtgärder, exempelvis tilläggsisolering, i samband med underhåll ska då undersökas.	Inom ram										0,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.9	Förvaltnings AB Framtiden, Higab och lokalnämnden ska systematiskt arbeta med beteendeförändring hos, och i samarbete med, sina hyresgäster och ge incitament för minskad användning av verksamhetsenergi och även hushållsenergi där det är applicerbart, exempelvis genom information, stöd, inspiration och gröna hyresavtal.	↓ VÄU ↓										0,00	
4. Förnybar el	4.1	Alla fastighetsägande och byggande styrelser och nämnder ska upprätta en solenergiplan där möjligheten för utbyggnad av paneler på befintliga byggnader och nyproduktion utreds, mätts och planeras.	Inom ram										0,00	
4. Förnybar el	4.5	Alla fastighetsägande styrelser och nämnder ska vid säkerovervakning alltid genomföra en kostnadsutvärdering för att anlägga solpaneler som ett alternativ till ett konventionellt tak.	Inom ram										0,00	
6. Förnybar och återvunnen kyla	6.2	Alla styrelser och nämnder som bygger och förvaltar fastigheter ska vid ett identifierat kylbehov i första hand välja fjärrkyla. Där fjärrkyla inte är ett lämpligt alternativ ska alternativa kylmetoder utredas, såsom frykyla eller solkyla. Eldriven kylanläggningar ska i den mån det är möjligt drivas av egenproducerad sol på den aktuella fastigheten.	Inom ram										0,00	
7. Energieffektiva och fossilfria resor, transporter och arbetsmaskiner	7.5	Alla styrelser och nämnder ska säkerställa att behovet av användarvänliga cykelparkeringar för medarbetare, brukare och besökare är tillgodosett.	↓ VÄU ↓										0,00	
8. Utökad tillgång till laddplatser och fossilfria fordonbränslen	8.1	Förvaltnings AB Framtiden, Higab AB, Lokalnämnden och Göteborg Energi AB ska säkerställa att tillgången till laddstationer för lätta fordon, som kan nyttjas av boende och verksamheter i de utpekade aktörernas bostäder och lokaler, möter behovet. Målsättningen ska vara att de boende inte upplever att brist på laddstationer är ett hinder för att skaffa bil.	Utökad ram	5,00	5,00	25,00						1,00	36,00	
8. Utökad tillgång till laddplatser och fossilfria fordonbränslen	8.2	Alla styrelser och nämnder ska, där så är möjligt, använda laddstationer som samnyttjas av andra verksamheter eller boende och besökare.	↓ VÄU ↓										0,00	

INSTRUKTIONER:

- Ange er uppskattade kostnad för respektive åtgärd (gör egen uppskattning) i miljoner kr
- Om fler än en aktör ska genomföra åtgärden - ange bara era egna kostnader
- Välj ett av följande alternativ för varje åtgärd (se foljebrev för förklaringar):
 - Inom ram
 - Inom ram med konsekvenser
 - Utökad ram
- Det är viktigt att ni anger kostnad för varje åtgärd (även de som hanteras inom ram) - om ni är osäkra, gör en rimlig bedömning givet förutsättningarna
- Eventuella övriga upplysningar (t.ex. kring osäkerheter) kan lämnas under "Fritt fält"
- För kostnader av utredningskaraktär anges endast kostnaden för själva utredningen under "Investering". Under "Fritt fält" anger ni kostnader för åtgärder utredningen kan tänkas föreslå (fler än en kan anges)
- Vid frågor, tveka inte att kontakta Alvin Hilmerston vid Miljöförvaltningen: alvin.hilmerston@miljo.goteborg.se / 031-368 38 06

Ålstranden Utveckling AB

Summa, per period								Summa, totalt
2,00	26,00	2,00	56,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,00

Rubrik	Nr.	Åtgärd (de åtgärder ni ska skatta är förnybara)	Hur hanteras? (välj ett alternativ)	Investering (miljoner kronor)				Drift, exklusive kapitalkostnader (miljoner kronor)				Summa, per åtgärd	Fritt fält (valfria kommentarer)	
				År 2022	År 2023	År 2024	År 2025-2030	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024			År 2025-2030
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.1	Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg Energi AB, Göteborgs Hamn, Higab, idrott- och föreningsnämnden, kretsöpp- och vattennämnden, Liseberg AB, lokalnämnden och Renova AB ska utreda potentialen för energieffektivisering i hela det egna fastighetsbeståndet och utöver det fastställa ett mål för energieffektivisering i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram och en tillhörande energieffektiviseringsplan för att nå målet.	Inom ram										0,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.2	Alla styrelser och nämnder ska byta ut belysning i sina fastigheter som inte är energieffektiva till energieffektiva alternativ, till exempel LED-belysning.	Utökad ram	1,00	1,00	1,00	6,00						9,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.3	Alla fastighetsägande styrelser och nämnder ska se över sina fastigheters styr- och regelsystem och säkerställa att de är rätt inställda. Samtidigt ska utvecklingspotentialen av dessa system ses över vad gäller styrning av till exempel belysning och ventilationsystem. Denna potential ska tas vara på i bolagens och nämndernas energieffektiviseringsplaner.	Inom ram										0,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.4	Förvaltnings AB Framtiden, Higab och lokalnämnden ska utreda potentialen för att utnyttja fastighetsytors effektivare i befintligt fastighetsbestånd. Att agera på denna potential ska vara en del av bolagen och nämndernas strategier för energieffektivisering. Higab och lokalnämnden ska samverka med sina hyresgäster för att främja effektivt användande av ytor.	Inom ram med konsekvenser										0,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.7	Alla byggande styrelser och nämnder ska vid nybyggnation utföra en kostnads- och energieffektiviseringsanalys för användande av solavskärmning för att sänka behovet av kylning under varma dagar.	Utökad ram										0,00	
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.8	Alla fastighetsägande styrelser och nämnder ska vid planering av större underhållsåtgärder på en befintlig fastighet även genomföra en analys över energieffektivisering. Möjligheten att utföra energieffektiviserande åtgärder, exempelvis tilläggsisolering, i samband med underhåll ska då undersökas.	Utökad ram	1,00	25,00	1,00	50,00						77,00	3 större energiprojekt.
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn	2.9	Förvaltnings AB Framtiden, Higab och lokalnämnden ska systematiskt arbeta med beteendeförändring hos, och i samarbete med, sina hyresgäster och ge incitament för minskad användning av verksamhetsenergi och även hushållsenergi där det är applicerbart, exempelvis genom information, stöd, inspiration och gröna hyresavtal.	Utökad ram										0,00	
4. Förnybar el	4.1	Alla fastighetsägande styrelser och nämnder ska upprätta en solenergiplan där möjligheten för utbyggnad av solceller på befintliga byggnader och nyproduktion utreds, mätts och planeras.	Inom ram med konsekvenser										0,00	
4. Förnybar el	4.5	Alla fastighetsägande styrelser och nämnder ska vid takrevideringar alltid genomföra en kostnadsräkning för att anlägga solpaneler som ett alternativ till ett konventionellt tak.	Inom ram med konsekvenser										0,00	
6. Förnybar och återvunnen kyla	6.2	Alla styrelser och nämnder som bygger och förvaltar fastigheter ska vid ett identifierat kylbehov i första hand välja fjärrkyla. Där fjärrkyla inte är ett lämpligt alternativ ska alternativa kylmetoder utredas, såsom frikyla eller solkyla. Eldrivna kylanläggningar ska i den mån det är möjligt drivas av egenproducerad sol på den aktuella fastigheten.	Utökad ram										0,00	
7. Energieffektiva och fossilfria resor, transporter och arbetsmaskiner	7.5	Alla styrelser och nämnder ska säkerställa att behovet av användarvänliga cykelparkeringar för medarbetare, brukare och besökare är tillgodosett.	Inom ram										0,00	
8. Utökad tillgång till laddplatser och fossilfria fordonsbränslen	8.1	Förvaltnings AB Framtiden, Higab AB, Lokalnämnden och Göteborg Energi AB ska säkerställa att tillgången till laddstationer för lätta fordon, som kan nyttjas av boende och verksamheter i de utpekade aktörernas bostäder och lokaler, möter behovet. Målsättningen ska vara att de boende inte upplever att brist på laddstationer är ett hinder för att skaffa elbil.	Inom ram										0,00	
8. Utökad tillgång till laddplatser och fossilfria fordonsbränslen	8.2	Alla styrelser och nämnder ska, där så är möjligt, använda laddstationer som samnyttjas av andra verksamheter eller boende och besökare.	Inom ram										0,00	

En del av Göteborgs Stad

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: LENA ANDERSSON

Date: 2021-09-14 16:35:05

BankID refno: e55ecdb8-191e-4384-b235-9af9200a7e46

Älvstranden Utveckling AB/Vd: Lena Andersson